

NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

Center za razvoj knjižnic

**Vzpostavitev infrastrukture za
zagotavljanje enakih možnosti
dostopa do publikacij slepim in
slabovidnim ter osebam z
motnjami branja
2013-2015**

Dr. Eva Kodrič-Dačić

Predzgodovina

2009-2010:

Vzpostavitev ustreznega statusa knjižnice za slepe in slabovidne v sistemu knjižnic (izvajalci: nosilka E. Kodrič-Dačić, B. Badovinac, D. Brešar, M. Čander, R. Hrovat Merič, K. Janc, N.Schmidt, D. Sterle, D. Vovk, T. Wraber),

Implementacija novih informacijsko-komunikacijskih tehnologij za uspešnejše usposabljanje slepih in slabovidnih ter drugih oseb z zmanjšano možnostjo branja na razpis Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (Prijavitelj: ZDSSS, Kristina Janc),

2011-2012: izdelane vsebinske osnove za Vzpostavitev infrastrukture za zagotavljanje enakih možnosti dostopa do publikacij slepim, slabovidnim ter osebam z motnjami branja: projektna dokumentacija. Ljubljana, 2011(K. Janc, B. Čufer, E. Kodrič-Dačić)

Razvoj v letu 2012-2013

- Inicijativo prevzameta ZDSSS in GI,

- Konec leta 2012 poziv vlade ZDSSS:

Vzpostavitev infrastrukture za zagotavljanje enakih možnosti dostopa do publikacij slepim in slabovidnim ter osebam z motnjami branja,

- Sredstva : 2,7 milj EUR zagotavljata EU (Evropski socialni sklad - program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete Enake možnosti in spodbujanje socialne vključenosti (prednostne usmeritve) Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti) in MK,
- 1. 3. 2013. objavljen razpis ZDSSS za izvajalca,

Konzorcij 19. 4. 2013

- Geodetski inštitut Slovenije (vodilni partner),
- Narodna in univerzitetna knjižnica,
- Univerza v Mariboru, fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko,
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo
- Korso, Robert Paić s.p.

Naloge partnerjev

- GI: testiranje in vzpostavitev linije za avdio zajem, zasnova in izdelava taktilnih kart, vzpostavitev podatkovne baze, migracijo podatkov knjižnice slepih in slabovidnih, usposabljanje deležnikov in zainteresirane javnosti (delodajalci), pridobivanje novih članov in podpornikov KSS, administrativna in organizacijska podpora vzpostavitvi KSS,
- **NUK: izdelava modela KSS, vzpostavitev repozitorija digitalnega gradiva KSS, usposabljanje deležnikov in zainteresirane javnosti (knjižničarji, pedagogi, družinski člani),**
- FERI, UM: testiranje in vzpostavitev linije za avdio zajem (implementacija platforme za produkcijo avdio gradiv), implementacija elektronskega bibliografskega sistema,
- FSD, UL: študija potencialnih uporabnikov in posebnih potreb slepih, slabovidnih in oseb z motnjami branja,
- KORSO: administrativna in organizacijska podpora vzpostavitvi knjižnice slepih, slabovidnih in oseb z motnjami branja,

NUK

- Trajanje projekta: 1. 7. 2013 – 27. 2. 2015 (**30.6.2015**),
- Izvajalci: 17 zaposlenih NUK, skupaj s predavatelji 23 oseb,
 - Model KSS: 29. 11. 2013 – koncept KSS,
 - Oddaja zaključnih elaboratov: 27. 2. 2015

Poslanstvo

Branje za vse!

Knjižnica bo vsem prebivalcem Slovenije ne glede na njihovo senzorno ali drugo oviranost pri branju, omogočila enake možnosti za dostop do publikacij in informacij na klasičnih ali elektronskih nosilcih zapisov, ki bodo zadovoljile njihove kulturne, izobraževalne, razvedrilne in informacijske potrebe ter s tem omogočila njihov osebostni, kulturni in strokovni razvoj ter enakopravno vključevanje v družbo.

Izhodišča

- Vsem prebivalcem Slovenije je treba omogočiti dostop do informacij in publikacij v oblikah in tehnikah, ki so jih glede na svoje sposobnosti zmožni sprejemati.
- Knjižnica je namenjena vsem prebivalcem Slovenije, ki potrebujejo njene storitve za zadovoljevanje svojih potreb po informacijah, izobraževanju, osebni rasti ter po kreativnem preživljanju prostega časa.
- Dejavnost knjižnice naj bo integrirana v javni knjižnični sistem (to je sistem knjižnic, ki opravljajo knjižnično dejavnost kot javno službo).
- Informacije o njenem fondu in storitvah naj bodo javno dostopne.

Izhodišča

- Pri reproduciranju gradiva v oblike, ki so dostopne uporabnikom z oviro branja, je treba dosledno upoštevati avtorsko-pravno zakonodajo.
- Knjižnica naj izvaja specifične naloge, povezane z njenim poslanstvom.
- Knjižnica naj v okviru nalog, ki so zakonsko predpisane za knjižnice, ki izvajajo javno službo, skrbi za usposabljanje oseb z oviro branja za uporabo sodobnih tehnologij in reprodukcijskih tehnik ter deluje kot socialni center.
- Dejavnost knjižnice mora biti v delu, ki se nanaša na izvajanje javne službe, financirana s strani pristojnih ministrstev.

Naloge knjižnice

- Splošne naloge (Zakon o knjižničarstvu, 2. člen),
- Naloge splošne knjižnice (Zakon o knjižničarstvu, 16. člen),
- Specifične naloge, ki izhajajo iz zadovoljevanja specifičnih potreb njenih potencialnih uporabnikov ter statusa osrednje knjižnice za osebe z oviro branja,

Model knjižnice

- Specifikacija in opis delovnih procesov in storitev knjižnice za potencialne uporabnike ter druge deležnike,
- Predlog normativov oziroma minimalnih pogojev za izvajanje javne službe,
- Smernice za nabavno politiko knjižnice,
- Nabor metapodatkov za evidentiranje, trajno hranjenje in dostop do knjižničnih gradiv različnih vrst v knjižnici,
- Predlog notranje organizacije knjižnice,
- Pregled normativnih podlag za izvajanje dejavnosti knjižnice kot javne službe,
- Načrt koordinirane promocije, izobraževanja, svetovanja in izvajanja storitev za osebe z oviro branja v sistemu javnih knjižnic,
- Merjenje uspešnosti delovanja knjižnice,

Usposabljanje deležnikov in zainteresirane javnosti

- Kako se učijo ter berejo slepi, slabovidni in osebe z motnjami branja?
- Kako berejo in uporabljajo splet slepi, slabovidni in druge osebe z motnjami branja?
- 24 delavnic, 332 udeležencev,

Vzpostavitev repozitorija digitalnega gradiva KSS

- Strežniško okolje in strojna infrastruktura,
- Varnostno kopiranje informacijskega sistema, aplikacij in podatkov,
- Sistemska programska oprema,
- Logični in fizični načrt podatkovne baze,
- URN – trajni identifikator,
- Sledenje uporabniškim dostopom,
- Dostopanje in zajem metapodatkov v knjižničnem katalogu,
- Zaščita repozitorija pred pisanjem,
- Kontrola veljavnosti in preverba kvalitete podatkov,
- Aplikacijski vmesniki,
- Vodenje verzij oz. revizij digitalnega objekta,
- Nadgradnja sistemskih dnevnikov,
- Razširitev nabora in prikaz informacij o objektih v repozitoriju.

eva.kodric-dacic@nuk.uni-lj.si